

УДК 351.95

Йосифович Данило Ігорович –

*кандидат юридичних наук, доцент,
заступник директора Інституту з підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Львівського державного університету внутрішніх справ*

Danylo I. Yuosyfovych –

*candidate of juridical sciences, associate professor,
deputy director of the Institute for the Training of Specialists for National Police Departments,
Lviv State University of Internal Affairs
(26 Horodotska Street, Lviv, 79000, Ukraine)*

Костовська Катерина Миколаївна –

*кандидат юридичних наук, доцент,
начальник НМЦ Інституту з підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Львівського державного університету внутрішніх справ*

Kateryna M. Kostovska –

*candidate of juridical sciences, associate professor,
head of the Training and Methodological Center at
the Training of Specialists for National Police Departments,
Lviv State University of Internal Affairs
(26 Horodotska Street, Lviv, 79000, Ukraine)*

Мороз Оксана Богданівна –

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
адміністративного права та адміністративного процесу
Львівського державного університету внутрішніх справ*

Oksana B. Moroz –

*candidate of juridical sciences, associate professor,
assistant professor at
the department of administrative law and administrative proceedings,
Lviv State University of Internal Affairs
(26 Horodotska Street, Lviv, 79000, Ukraine)*

Система суб'єктів ювенальної превенції в Україні

Новелою у діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України стало прийняття Наказу МВС України «Про затвердження змін до Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 25.06.2020 № 488, який є черговою спробою організувати діяльність підрозділу відповідно до вимог сучасного світу.

Ключові слова: ювенальна превенція, дитина, індивідуальна профілактика, профілактичний облік, обліково-профілактична справа.

Новеллой в деятельности подразделений ювенальной превенции Национальной полиции Украины стало принятие Приказа МВД Украины «Об утверждении изменений в Инструкцию по организации работы подразделений ювенальной превенции Национальной полиции Украины» от 25.06.2020 № 488,

который является очередной попыткой организовать деятельность подразделения в соответствии с требованиями современного мира.

Ключевые слова: ювенальная превенция, ребенок, индивидуальная профилактика, профилактический учет, учетно-профилактическое дело.

D.I. Yuosyfovych, K.M. Kostovska, O.B. Moroz The System of Juvenile Prevention Subjects in Ukraine

A novelty in the activities of the juvenile prevention units of the National Police of Ukraine was the adoption of the Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On approval of changes to the Instruction on the organization of juvenile prevention units of the National Police of Ukraine" from 25.06.2020 № 488, which is another attempt to organize.

One of the innovations of the adopted normative legal act is the introduction of an electronic format of preventive registration of children in the police and filling of the relevant information subsystem, which is part of the unified information system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. In general, the procedure of preventive registration of children and the requirements for conducting accounting and preventive work are changing. The problem is that in fact such an information system has not been created, and its content has only just begun.

It is worth mentioning the structure and types of subjects of juvenile prevention:

1) bodies of general character (general political) (VRU, VRU Commissioner for Human Rights and People's Deputies of Ukraine, President of Ukraine, Presidential Commissioner for Children's Rights);

2) bodies of general competence such as the Cabinet of Ministers, representative bodies of local self-government, representing the common interests of the united territorial communities of villages, settlements, cities (regional, district OTGs, local state administrations);

3) main subjects (Ministry of Internal Affairs of Ukraine, central executive bodies that regulate the development and formation of the state policy in the field of family and children, the central executive body that ensures the formation and implementation of state policy in the field of education and science, which implements the state policy in the field of execution of criminal punishments, rural, settlement, city, district in cities (in case of their creation) OTG, their executive bodies);

4) structures with special powers (units of the National Police, children's services, units of juvenile prevention, courts, prosecutor's office);

5) additional entities (central executive body that ensures the formation and implementation of state policy in the field of health care, the Ministry of Justice of Ukraine and other central executive bodies that indirectly participate in juvenile prevention, and their territorial subdivisions);

6) specialized structures (educational institutions, institutions and other educational institutions) (including secondary schools and vocational schools of social rehabilitation), centers of social services.

Keywords: *juvenile prevention, child, individual prevention, preventive accounting, accounting and preventive business.*

Постановка проблеми. Обов'язковими передумовами формування ефективної ювенальної політики є визначення кола учасників цього процесу, об'єктивна оцінка їх можливостей і фактичної ролі в інституціональному політико-творенні [11, с. 201].

Роль держави у формуванні ювенальної політики важко переоцінити. Адже в її арсеналі зосереджені вагомі важелі, які приводять у рух весь суспільний організм. У той же час держава – це абстракція, що здійснює свої функції через діяльність державних органів та інститутів, які безпосередньо впроваджують в життя державні ідеї.

Аналіз нормативно-правових актів дає підстави стверджувати, що ювенальна політика в тій чи іншій сфері може формуватися від імені держави як державними органами, так і окремими посадовими особами. До таких ми віднесли Президента України, Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України та інші органи, інститути, що знаходяться у їх підпорядкуванні [11, с. 206].

Щодо ювенальної превенції - це складна система соціальних, економічних, освітніх, психологічних та правових заходів, що регулюються законодавством певним колом уповноважених суб'єктів (органів державного управління)

щодо впливу на суспільство, сім'ю, фізичних та юридичних осіб з метою усунення причин та умов протиправної поведінки дітей у будь-якому її негативному аспекті [1, с. 110]. Отже, термін має кілька характеристик: по-перше, це іменник, що означає систему певних суб'єктів (переважно органи державного управління); по-друге, дієслово, яке визначає як превентивну або захисну діяльність правоохоронних органів певного кола державних органів та органів місцевого самоврядування, громадськості. Порівняно широкий спектр завдань, якими наділена ювенальна превенція вимагає певної системи суб'єктів. Однак просте поєднання окремих інституцій утворює лише структуру, і лише взаємодія, встановлена між цими суб'єктами в рамках мети під час виконання кожного з притаманних їм завдань у цьому органі утворює систему [2, с. 81].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на нову для України організацію діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, наділення їх фактично новими завданнями та повноваженнями, дослідження проблем діяльності подібних організаційних структур у поліції проводяться постійно. Серед основних досліджень варто виокремити роботи О.В. Горбач, Я.М. Квітки, Ю.І. Ковальчук, Т.Г. Коржікаєвої, І.С. Кравченко, М.П. Леґецького, Н.В. Лесько, Б.О. Логвиненка, О.В. Нікітенка, С.Г. Поволоцької, О.Л. Чернецького та інших.

Мета статті – проаналізувати та охарактеризувати систему суб'єктів ювенальної превенції в Україні.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняному законодавстві не міститься визначення поняття «суб'єкт ювенальної профілактики» та не містить переліку таких суб'єктів. Формування стабільної системи ювенальних профілактичних установ вимагає накреслення її структури, з'ясування функціональних зв'язків та комунікацій, правового статусу відповідних суб'єктів, чіткого визначення та окреслення їх завдань та компетенції. В обговореннях науковців ці аспекти також не отримували належного вивчення та уваги. Однак вивчення цих загальнотеоретичних питань має практичне значення для з'ясування проблем організаційно-правового характеру в діяльності державних та недержавних установ у

галузі профілактики правопорушень серед дітей [2, с. 82].

Якість роботи кожного такого суб'єкта показує високі показники ювенальної превенції загалом. З огляду на тісний взаємозв'язок між ювенальною превенцією та таким поняттям як запобігання злочинності неповнолітніх, ювенальною кримінальною юстицією щодо неповнолітніх може визнати, що діяльність деяких підрозділів з питань запобігання правопорушень серед неповнолітніх має кримінальний характер. Відповідно ми враховуємо наукові підходи до вивчення нашого дослідження, основна увага буде сконцентрована на адміністративно-правових засобах роботи підрозділів (суб'єктів) ювенальної превенції. У цьому контексті ювенальна превенція підпорядковується адміністративному законодавству, а також частині адміністративно-правових відносин. Тому для вивчення ознак та характеристик суб'єкта ювенальної превенції доцільно враховувати характерні ознаки суб'єкта ювенальної превенції [2, с. 82].

Відомий науковець-адміністративіст В.К. Колпаков зазначає, що це учасники суспільних відносин, що наділені суб'єктивними правами та виконують юридичні (суб'єктивні) обов'язки, закріплені у адміністративному законодавстві. Щодо різниці суб'єкта адміністративних відносин права, суб'єкт адміністративного права має право вступати в правовідносини. У цьому випадку він може не бути учасником [3, с. 189]. Такий вчений як О. В. Дяченко головним суб'єктом адміністративного права вважає виконавчі органи (органи державного управління) [4, с. 69]. Однак, якщо говорити про систему ювенальних профілактичних установ, їх перелік вийде за рамки державного управління. На прикладі системи суб'єктів управління у сфері соціального захисту сім'ї, дітей та молоді В. О. Закриницька до таких суб'єктів найперше відносить загальнополітичних (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України), саме вони створюють політику та вирішують питання стратегічного управління у сфері соціального захисту сімей, дітей та молоді [5, с. 19].

Залучення до системи суб'єктів тієї чи іншої сфери соціального захисту сімей, дітей та молоді повноваження Верховної Ради України (далі – Верховна Рада) не є винятковим випадком в адміністративно-правовій науці. Саме Па-

рламент України приймає закони (про внесення змін та доповнень чинного законодавства) з питань, що стосуються запобігання правопорушень серед неповнолітніх. Обов'язок або ініціатива певного суб'єкта діяти у сфері запобігання правопорушень серед неповнолітніх впливає з його обов'язків і зумовлена компетенцією, передбаченою певним законодавчим актом. Думки вчених щодо переліку та видів щодо запобігання проступків серед неповнолітніх повинні доповнити такі установи, як Уповноважений Верховної Ради з прав людини та Народні депутати України. Повага до прав дитини та дотримання є одним із пріоритетів Уповноваженого з прав людини. Відповідна структурна база для дотримання прав дитини була встановлена в структурі Секретаріату Уповноваженого. З іншого боку, окрім участі в законодавчому процесі, кожен депутат наділений правом на депутатський запит, депутатське звернення, низку прав у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян Україна та іноземні країни (Статті 15-17 Закону України «Про статус народного депутата України»). Ці заходи щодо реалізації повноважень Уповноваженого Верховної Ради з прав людини та народних депутатів України можна розглядати як складові парламентського контролю, які можуть бути реалізовані у сфері профілактики неповнолітніх. Але хотілося б сказати, що стратегія реалізації цих функцій та завдання має адміністративно-правову природу [2, с. 82].

До суб'єктів і також вагомим до здійснення правотворчого процесу підготовки законів у всіх сферах державної діяльності (невід'ємною частиною якої є ювенальна превенція) є глава держави. Основний закон нашої держави наділяє Президента широкими повноваженнями. Зокрема, відповідно до Конституції та законів України, він видає укази та розпорядження, які є обов'язковими для виконання на території України. Вчинення Президентом України своїх функцій щодо забезпечення поваги конституційних прав дитини, виконання Україною міжнародних зобов'язань у цій галузі забезпечується Уповноваженим Президента України з прав дитини. Система здійснення повноважень Уповноваженого Президента України з прав дитини (передбачений пунктом 5 Положення про Уповнова-

женого Президента з прав дитини) також має адміністративно-правові особливості.

Інші суб'єкти, які входять до системи ювенальної превенції – це суб'єкти, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у справах щодо захисту неповнолітніх – насправді це органи державне управління. В законодавчих приписах ми також знаходимо термін «суб'єкт владних повноважень» (п. 7 ч. 1 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України). Сфера повноважень цих органів стосовно законодавчого органу є другорядною, і має підзаконний характер, оскільки вони виконують свої функції на основі закону [6, с. 99].

Кожен орган публічного адміністрування (суб'єкт влади або державного управління), що діє від імені держави, має певний правовий статус, виступає носієм відповідних компетенцій юридичної влади, реалізація яких забезпечує досягнення мети при досягненні результату. Саме такі суб'єкти наділені необхідною оперативною самостійністю, що виражається в їх завданнях та напрямках роботи – правах, обов'язках, територіальних межах кожного окремого органу [4, с. 70]. Існує кілька видів їх класифікації суб'єктів: залежно від повноважень існують поділи суб'єктів на органи: загальної, галузевої, спеціальної (функціональної) компетенції та предметна компетенція [7, с. 72–74], або галузева, міжгалузева, внутрішньогалузева компетенція [8, с. 70]. Кілька видів запропонованих варіантів слід враховувати під час систематизації підрозділів ювенальної превенції.

Як вже відомо вищим органом у системі органів виконавчої влади є Кабінет Міністрів України (далі – Кабінет Міністрів). Уряд України здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації, керує, координує та контролює діяльність цих органів. Крім Кабінету Міністрів, до органів загальної компетенції суб'єктів ювенальної превенції входять також представницькі органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст (областей, районних рад), місцевої держави адміністрації. (обласні, районні). З огляду на загальний характер їх державного управління, проблеми запобігання неповнолітнім у обов'язку та компетенції цих суб'єктів можуть згадуватися опосередковано. Ці положення (у

більш-менш конкретній чи узагальненій редакції) викладені в законах України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації». Така ситуація характерна для правового регулювання, оскільки в нашій країні досі не існує спеціального закону про ювенальну превенцію [2, с. 82].

Щодо інших суб'єктів ювенальної превенції то їх можна розділити на чотири групи: основні, додаткові, спеціальні та спеціалізовані. Сюди входять центральні органи виконавчої влади та їх територіальні відділи, окремі служби, установи, центри, а також деякі інші інститути (наприклад, суд, прокуратура). Вони несуть на собі основний тягар практичного забезпечення завдань та функцій з питань ювенальної превенції. Саме ці підрозділи мають широкі повноваження правотворчості, правосуддя, право охорони. Але така самостійність може виявитися лише в межах, встановлених законом (в рамках своїх завдань) [8, с. 68].

Щоб вивчити діяльність суб'єктів, які формують державну політику у сфері ювенально-профілактичної роботи потрібно переглянути законодавство про соціальне забезпечення сім'ї та дитинства, запобігання соціальним деформаціям (наприклад, бродяжництво, бездогляд), аспекти насильства та протидії проступків серед дітей. Відповідно до таких органів, діяльність яких пов'язана з протидії проступків серед дітей, ми пропонуємо вважати за доцільне:

1) центральний орган виконавчої влади з організації політики в тому числі державно у галузі забезпечення та підтримки прав та свобод людини і громадянина, інтересів суспільства та держави від незаконних порушень, протидії дій щодо злочинності, охорони публічного порядку, підтримка безпеки дорожнього руху (МВС України). Реалізація державної політики в цьому відношенні здійснюється підрозділами Національної поліції, приймальники-розподільники для дітей;

2) головний орган публічної влади, що регулює організацію розвитку державної політики у галузі сім'ї, молоді та дітей (нині Міністерство соціальної політики України). Реалізація державної політики у цій галузі здійснюється службами у справах дітей, притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, центрами соціальної реабілітації (дитячі містечка), мережею центрів соціальних служб;

3) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в галузі освіти і науки (нині Міністерство освіти і науки України). До органів, які безпосередньо реалізують цю політику та беруть участь у запобіганні правопорушень серед дітей належать територіальні органи освіти, навчальні заклади (незалежно від форм власності), школи соціальної реабілітації та професійно-технічні училища соціальної реабілітації;

4) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у галузі охорони здоров'я, торгівлі наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами та прекурсорами, боротьби з їх незаконним обігом та забезпечує формування державної політики у сферах санітарного та епідеміологічного добробуту населення (МОЗ України). До органів, які безпосередньо реалізують цю політику та беруть участь у ювенальній превенції належать медичні та соціальні реабілітаційні центри для дітей;

5) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. До таких суб'єктів, що самостійно реалізують цю політику та беруть участь у ювенальній превенції належать спеціальні навчальні заклади Державної кримінально-виконавчої служби України та підрозділи ювенальної превенції. Сфера діяльності та забезпечення роботи спеціальних навчальних закладів регулюються кримінально-виконавчим законодавством. Водночас відділи ювенальної превенції вирішують багато завдань в рамках адміністративно-правових відносин, наприклад, застосування адміністративних стягнень до неповнолітніх у вигляді громадських робіт та виправних робіт (п. 1 розд. II Типового положення про сектор ювенальної превенції) [2, с. 83].

На додаток до вищезазначених суб'єктів ювенальної превенції можна віднести й інші органи державного управління. Сюди входять Міністерство юстиції України, Міністерство фінансів України, Державна служба зайнятості України, центри безоплатної вторинної правової допомоги, та інші.

На наш погляд, до важливої групи суб'єктів ювенальної превенції можна віднести суди та прокуратуру України. Найголовнішою складовою системи ювенальної юстиції є суд, який розглядає кримінальні, цивільні та адмініс-

тративні справи в межах своєї юрисдикції, в якій одна із сторін є неповнолітній. Якщо вивчити досвід багатьох країнах світу (США, Великобританія, Канада, Бельгія, Франція, Німеччина та ін.) подібні справи вирішуються спеціалізованими ювенальними судами. Модель та алгоритм кримінального судочинства нашої держави щодо неповнолітніх характеризується як: функціонально спеціалізована (відповідна підготовка органів та осіб, які займаються неповнолітніми в процесі судочинства та провадження), інтегрована у галузеву систему юстиції [9, с. 84]. Відповідно до ч. 2 ст. 6 Закону України «Про органи та служби для дітей та спеціальні установи для дітей» справи щодо неповнолітніх розглядаються судьями спеціально уповноваженими за участю представників служб у справах дітей, крім випадків, передбачених законом. Варто наголосити, що таке положення, якщо ми розглядаємо його як ознаки ювенальної юстиції, не повною мірою втілений в іншому чинному законодавстві [2, с. 83].

Про участь прокурора в адміністративно-правових відносинах, пов'язаних із сферою ювенальної превенції, зумовлена його напрямом діяльності, описаними в Законі України «Про прокуратуру», а також нормами ряду інших правових актів.

Варто також звернути увагу на питання визначення місця в системі суб'єктів ювенальної превенції таких категорій, як громадські організації (діячі), засоби масової інформації, приватні юридичні та фізичні особи. На ці суб'єкти ювенальної превенції, які є органами державної влади вже були раніше визначені. Тому разом із суб'єктами державної влади, які формують та реалізують політику законотворення, є й інші учасники, які певною мірою здатні впливати на розробку та впровадження (у нашому випадку - політику ювенально-профілактичної). До них належать неурядові організації та інші інститути громадянського суспільства [10, с. 109]. Цікавим є статус – надає таким структурам та установам - «учасникам». На відміну від суб'єктів владних повноважень, такі учасники (індивідуальні чи колективні) у профілактичних відносинах, як батьки, інші особи, які їх замінюють, вчителі та вихователі, психологи, громадські організації та приватні особи, окремі ЗМІ та журналісти не наділені владними повноваженнями. Але вплив цих органів, про які ми писали у впливі на сві-

домість та поведінку дітей, інших дорослих та спільноти (суспільства) загалом не можна недооцінювати. Вони не наділені функціями, однак, у законах та НПА закріплені їх права та обов'язки виконання чи невиконання яких визначає виникнення певних правовідносин у сфері запобігання правопорушень серед неповнолітніх [2, с. 84].

На основі наших досліджень ми пропонуємо вказати на власний погляд на структуру та види суб'єктів ювенальної превенції:

1) Органи загального характеру (загальнополітичного) (ВРУ, Уповноважений ВРУ з прав людини та народні депутати України, Президент України, Уповноважений Президента з прав дитини);

2) органи загальної компетенції такі як (КМУ, представницькі органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси об'єднаних територіальних громад сіл, селищ, міст (обласних, районних ОТГ, місцевих державних адміністрацій);

3) основні суб'єкти (Міністерство внутрішніх справ України, органи центральної виконавчої влади, що регулює розвиток та формування сфери державної політики у галузі сім'ї та дітей, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в галузі освіти та науки, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ОТГ, їх виконавчих органів);

4) структури із спеціальними повноваженнями (підрозділи Національної поліції, служби у справах дітей, підрозділи ювенальної превенції, суди, прокуратура);

5) додаткові суб'єкти (центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, Міністерство юстиції України та інші центральні органи виконавчої влади, які опосередковано беруть участь у ювенальній превенції, та їх територіальні підрозділи);

6) спеціалізовані структури (заклади освіти, установи та та інші заклади освіти (включаючи загальноосвітні школи та професійно-технічні школи соціальної реабілітації), центри соціальних служб, територіальні центри соціальних служб (центри з надання допомоги та надання соціальних послуг), для дітей притулки,

центри соціально-психологічної реабілітації дітей, центри соціальної реабілітації (дитячі містечка), центри соціально-психологічної допомоги, центри медичної та соціальної реабілітації дітей, приймальники-розподільники для дітей, організації, що мають повноваження учасника у превентивно-просвітницькій діяльності (батьки, інші особи, які їх замінюють, вчителі та педагоги, психологи-вчителі, різноманітні громадські організації та окремі діячі, засоби масової інформації та окремі журналісти) [2, с. 85].

Висновки. Таким чином, суб'єктом ювенальної превенції слід визнати державний орган влади, місцеве самоврядування, їх посадову чи службову особу, іншу фізичну чи юридичну особу при здійсненні своїх соціальних, економічних, освітніх, психологічних та правових заходів щодо впливу на суспільство, сім'ю, особу фізичні та юридичні особи з ціллю уникнути настання чинників, що визначають девіантну поведінку дітей у будь-якому з її негативних проявів.

Найважливішими напрямками подальших досліджень могло б бути:

– обґрунтування механізмів, інструментів та важелів організації виконавчої влади, які б забезпечували істотне підвищення дієвості державного управління в сфері захисту прав дітей [11, с. 257];

– визначення та оцінювання ефективності державного управління, в тому числі і системи управління органами і службами у справах дітей;

– осмислення змісту, форм, методів, критеріїв, наслідків державного управління в сфері захисту прав дітей з метою реального вдосконалення механізмів, інструментів, інституцій держави для реалізації на практиці системи управління за цілями і оцінювання за результатами діяльності, що забезпечить докорінне зростання якості функціонування органів і служб у справах дітей в умовах зростаючої глобалізації [12, с. 18].

Список використаних джерел:

1. Ищенко И.В. Ювенальная превенция как новая парадигма профилактики правонарушений среди детей. *Труды Академии МВД Респ. Таджикистан*. Вып. 4(36). Душанбе: Типография МВД Респ. Таджикистан. 2017. С. 104-110.
2. Ищенко І.В. Система суб'єктів ювенальної превенції в Україні: адміністративно-правовий аспект. *Південно-український правничий часопис*. № 3. 2017. С. 81-85.
3. Адміністративне право України: Академічний курс: підруч.: у 2 т. Т. 1. «Загальна частина» / ред. кол.: В.Б. Авер'янов (голова). К.: «Юрид. думка», 2004. 584 с.
4. Адміністративне право України: підруч. / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. К.: Юрінком Інтер, 2007. 544 с.
5. Закриницька В.О. Адміністративно-правові засади управління у сфері соціального захисту сім'ї, дітей та молоді: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Х., 2014. 26 с.
6. Адміністративне право України: навч. посіб. у 2 т. Т. 1. Загальне адмін. право / В.В. Галунько, В.І. Курило, С.О. Короед та ін.; за ред. В.В. Галунька. Херсон: Вид-ць Грінь Д.С., 2015. 272 с.
7. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник / О.І. Безпалова, О.В. Джафарова, В.А. Троян та ін.; за ред. В.В. Сокурєнка Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.
8. Алехин А.П. Административное право Российской Федерации: учебн. / А.П. Алехин, А.А. Кармолицкий, Ю.М. Козлов. М.: ИКД «Зерцало-М», 2003. 608 с.
9. Веселов М.Ю., Коваленко П.О., Устименко А.В. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх: порівняльний аналіз міжнародного і національного (українського) правового регулювання. *Актуальні питання публічного та приватного права*. 2016. № 3. С. 83-87.
10. Глазунова С.М. Система суб'єктів і учасників правотворчої політики в Україні. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського ун-ту права ім. Короля Д. Галицького*. 2012. № 6. С. 108-112.

11. Опацький Р.М. Ювенальна політика в Україні: адміністративно-правові засади формування та реалізації: монограф. / за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. Б. О. Логвиненка. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 520 с.

12. Опацький Р.М. Інституційний аспект державної ювенальної політики в Україні. *Науковий вісник ДДУВС*. 2012 № 3 С.17-21.

References:

1. Yshchenko Y.V. Yuvenalnaia preventsiia kak novaia paradyhma profilaktyky pravonarushenyi sredey detei. *Trudy Akademyy MVD Resp. Tadzhykystan*. Vyp. 4(36). Dushanbe: Tipohrafiya MVD Resp. Tadzhykystan. 2017. S. 104-110.

2. Ishchenko I.V. Systema sub'ektiv yuvenalnoi preventsii v Ukraini: administratyvno-pravovyi aspekt. *Pivdenno-ukrainskyi pravnychi chasopys*. № 3. 2017. S. 81-85.

3. Administratyvne pravo Ukrainy: Akademichnyi kurs: pidruch.: u 2 t. T. 1. "Zahalna chastyna" / red. kol.: V.B. Aver'ianov (holova). K.: "Iuryd. dumka", 2004. 584 s.

4. Administratyvne pravo Ukrainy: pidruch. / Yu.P. Bytiak, V.M. Harashchuk, O.V. Diachenko ta in.; za red. Yu.P. Bytiaka. K.: Yurinkom Inter, 2007. 544 s.

5. Zakrynytska V.O. Administratyvno-pravovi zasady upravlinnia u sferi sotsialnoho zakhystu sim'i, ditei ta molodi: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07 / Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. X., 2014. 26 s.

6. Administratyvne pravo Ukrainy: navch. posib. u 2 t. T. 1. Zahalne admin. pravo / V.V. Halunko, V.I. Kurylo, S.O. Koroied ta in.; za red. V.V. Halunka. Kherson: Vyd-tshrin D.S., 2015. 272 s.

7. Administratyvna diialnist orhaniv politsii Ukrainy: pidruchnyk / O.I. Bezpalo, O.V. Dzharafarova, V.A. Troian ta in.; za red. V.V. Sokurenka Kharkiv: KhNUVS, 2017. 432 s.

8. Alekhyn A.P. Admynystratyvnoe pravo Rossyiskoi Federatsyy: uchebn. / A.P. Alekhyn, A.A. Karmolytskyi, Yu.M. Kozlov. M.: YKD «Zertsalo-M», 2003. 608 s.

9. Veselov M.Yu., Kovalenko P.O., Ustymenko A.V. Kryminalne provadzhennia shchodo nepovnolitnikh: porivnialnyi analiz mizhnarodnoho i natsionalnoho (ukrainskoho) pravovoho rehuliuвання. *Aktualni pytannia publichnoho ta pryvatnoho prava*. 2016. № 3. S. 83-87.

10. Hlazonova S.M. Systema sub'ektiv i uchasykiv pravotvorchoi polityky v Ukraini. *Naukovo-informatsiyni visnyk Ivano-Frankivskoho un-tu prava im. Korolia D. Halytskoho*. 2012. № 6. S. 108-112.

11. Opatskyi R.M. Yuvenalna polityka v Ukraini: administratyvno-pravovi zasady formuvannia ta realizatsii: monohraf. / za nauk. red. d-ra yuryd. nauk, prof. B. O. Lohvynenka. Dnipro: Dniproprop. derzh. un-t vnutr. sprav, 2020. 520 s.

12. Opatskyi R.M. Instytutsiyni aspekt derzhavnoi yuvenalnoi polityky v Ukraini. *Naukovyi visnyk DDUVS*. 2012 № 3 С.17-21.